PÄÄSTEAMET –

OHUTUSKULTUURI EESTVEDAJA

AASTARAAMAT 2017

Väljaandja: Päästeamet
Raua 2, Tallinn 10124

Kaanefoto: Meelis Piller
Keeletoimetus: Anu Rooseniit, Keeletoimetus OÜ

Kujundus ja trükk: AS Pajo

SISUKORD

Eessõna 2

Aasta numbrites 4

Päästeamet 25 15

Meie inimesed 17

Koostöö 23

Uued valdkonnad 26

Aasta sündmused 32

Uued projektid 37

Tagasiside 46

EESSÕNA

Hea lugeja!

Päästeameti visiooniks on luua igaühe kaasabil 2025. aastaks Eestis sama ohutu ühiskond, nagu seda on täna Põhjamaades. Selleks peab vähenema õnnetuste ja neis hukkunute arv, aga ka õnnetustega kaasnevad vara- ja keskkonnakahjud.

Ohutuskultuuri aluseks on, et ennekõike vastutab igaüks ise oma turvalisuse eest, aga oluline on ka abivajajate märkamine, hoolimine ja abistamine. Päästeamet saab olla ühiskonnas ohutuskultuuri eestvedaja. Oleme oma visiooni suunas liikumisel alles poolel teel, kuid edasi saame minna vaid koostöös oma partneritega ja laiemalt kogu ühiskonnaga – kujundades inimestes ohutuskultuuri ning suurendades teadlikkust ohuolukordadest.

Meie senise töö edu võtmeks on õigesti seatud eesmärgid, mille keskmes on inimene. Tõeliselt inimese- ja kliendikeskseks muutumisel on meil veel arenguruumi, ent kui võtta avalikku sektorit üldiselt, siis on Päästeamet juba täna selles osas väga hea riigiamet. Kas me saaksime olla paremad – jah, saaksime olla kõvasti paremad. Peame hakkama vaatama oma teenuseid veel rohkem läbi kliendi silmade – peame õppima klienti kuulama ja aru saama, mida meilt tegelikult oodatakse. Samas on oluline teha seda riigile säästlikult ja kuluefektiivselt – iga euro peab tooma tulemust.

Täna on Päästeamet üks tugev organisatsioon, mille liikmeid seovad ühised väärtused, nagu abivalmidus, julgus ja usaldus. Päästeametis teeb igaüks missiooniga tööd – ennetame õnnetusi, päästame elu ja vara ning keskkonda. See on organisatsioon, mida tunnustavad teenistujad ja usaldab ühiskond – meil on ägedad inimesed! Oleme organisatsioonina pidevas arengus ja muutumises, kuid on midagi, mis ei muutu, meie eesmärk – Eesti inimese turvalisus.

Meil töötavad erinevad inimesed, kellel on erinevad kogemused, kuid meie kõigi ühine soov on olnud, et Päästeamet oleks veel parem, inimesele veel lähemal. Eesmärki täitsime ka 2017. aastal – tulime kindlasti inimesele veelgi lähemale, eriti nendele, kes abi kõige enam vajavad. Nii algatasime koos Siseministeeriumiga „500 kodu tuleohutuks" projekti, et luua turvalisust kodudes ka neile, kes seda ise ei suuda teha.

Nii ühiskond kui ka füüsiline keskkond meie ümber muutub ning päästeteenus peab arenema ja kujunema vastavalt ühiskonna vajadustele. See nõuab meilt kõigilt valmidust muutuda ja õigete valikute tegemist, mis viivad meid eesmärgile lähemale. Oluline on keskenduda sellele, mis toob kaasa järjest suuremat ja selgelt mõõdetavat ühiskondlikku kasu, nii elude säästmisel ja päästmisel, vara- ja keskkonnakahjude vähenemisel kui ka ohutuskultuuri kujundamisel. Tuleviku ohutusjärelevalves, ennetuses ja hädaolukordadeks valmisoleku valdkonnas peame riskide hindamiseks ja nende paremaks tutvustamiseks kogu ühiskonnale võtma kasutusele uusi tehnoloogiaid ja võimalusi. Oma teadmiste, kogemuste ja oskustega on meie väljakutseks pakkuda lahendusi nii riigile kui ka ettevõtetele – tuleb luua unikaalsed turvalisust suurendavad lahendused, mis sobiksid ka teistele riikidele, suurendades nii Eesti riigi tuntust, aga ka Päästeameti mainet.

Vaid koos tegutsedes ja üksteist toetades saame muuta meie Eesti turvalisemaks.

Kuno Tammearu
Päästeameti peadirektor

AASTA NUMBRITES

Päästeamet on Siseministeeriumi valitsemisala valitsusasutus, mille missiooniks on ennetada õnnetusi, päästa elu, vara ja keskkonda. 31.12.2017 seisuga töötas Päästeametis 2138 teenistujat, neist valvevahetustega teenistujaid 1685 ja tavatööajaga teenistujaid 453.

Päästeameti visiooniks on jõuda aastaks 2025 Põhjamaadega päästealase turvalisuse tasemelt, st õnnetuste arvult ja tagajärgede ulatuselt, võrdsele positsioonile. Päästeameti tulemuslikkust hinnatakse peamiselt õnnetuste arvu ja nendega kaasnenud kahjude suuruse muutumise kaudu.

Võrdluses on esitatud 2016. aasta näitajad. Statistikast on näha, et Eestis toimub eluhoonetulekahjusid 1000 elaniku kohta vähem kui Põhjamaades. Samas on tulekahjude tagajärjed raskemad, 100 000 elaniku kohta hukkub tulekahjudes Põhjamaadest kaks korda rohkem inimesi.

Võrdlus Põhjamaadega

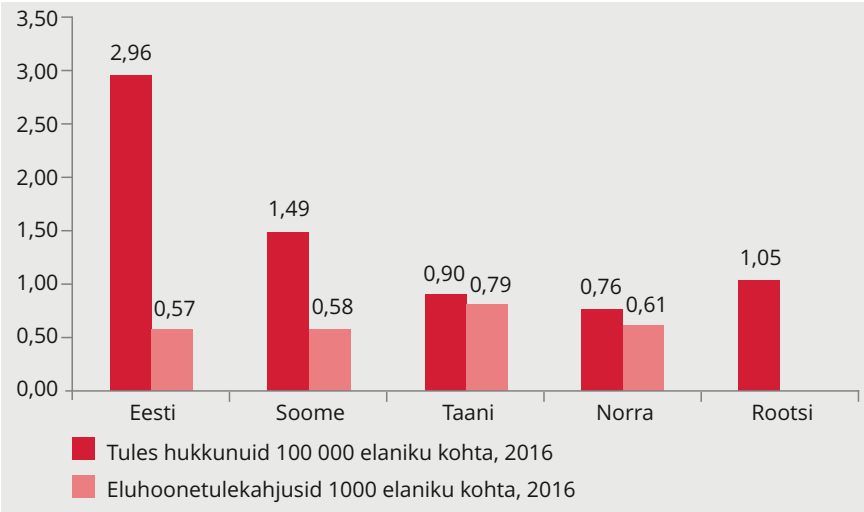

Päästeameti tegevusvaldkonnad

Selleks, et õnnetusi juhtuks võimalikult vähe, on suur osa Päästeameti tegevustest ennetava iseloomuga (nt ohutusjärelevalve, nõustamised jms).

Aastaid toimis järelevalve nii, et kontrolliti kõiki hooneid keldrist pööninguni. Selline kontroll on väga põhjalik, kuid omab ainult väga lokaalset (konkreetse hoonega piirduvat) mõju ohutusele. Et seda tegevust laiendada ja efektiivsemaks muuta, hakkas Päästeameti ohutusjärelevalve osakond tegema kontrollkäike ja -reide. Seda tehes keskendutakse oluliste tuleohutusnõuete täitmise kontrollimisele ja seetõttu jõutakse rohkematesse ehitistesse. Samuti on ohutusjärelevalve tegemistesse tugevalt kaasatud kommunikatsiooniosakond, kes teavitab reididest ja nende tulemustest ühiskonda, et saavutada ohutuse teadvustamisele laialdasemat mõju.

2017. aasta Päästeameti veeohutuskampaania jätkas inimeste teadlikkuse tõstmist päästevesti kandmise vajalikkusest veesõidukites. Kampaania, mis kandis sõnumit „Vest päästab veest“, kutsus inimesi üles uhkusega päästevesti kandma. Kui turvavöö kinnitamine auto tagaistmel on muutunud täna juba normiks, siis päästevesti kasutavad küsitluste kohaselt pisut enam kui pooled paadiga sõitjad. Veeohutuskampaania peamine eesmärk oli vestikandjate arvu suurendamine veesõidukis.

Loovusfestivalil Kuldmuna 2018 võitis Päästeameti veeohutuse meediakampaania kokku 3 auhinda: kuldmuna sotsiaalkampaania, kuldmuna raadioreklaami ja hõbemuna reklaami/filmi kategoorias.

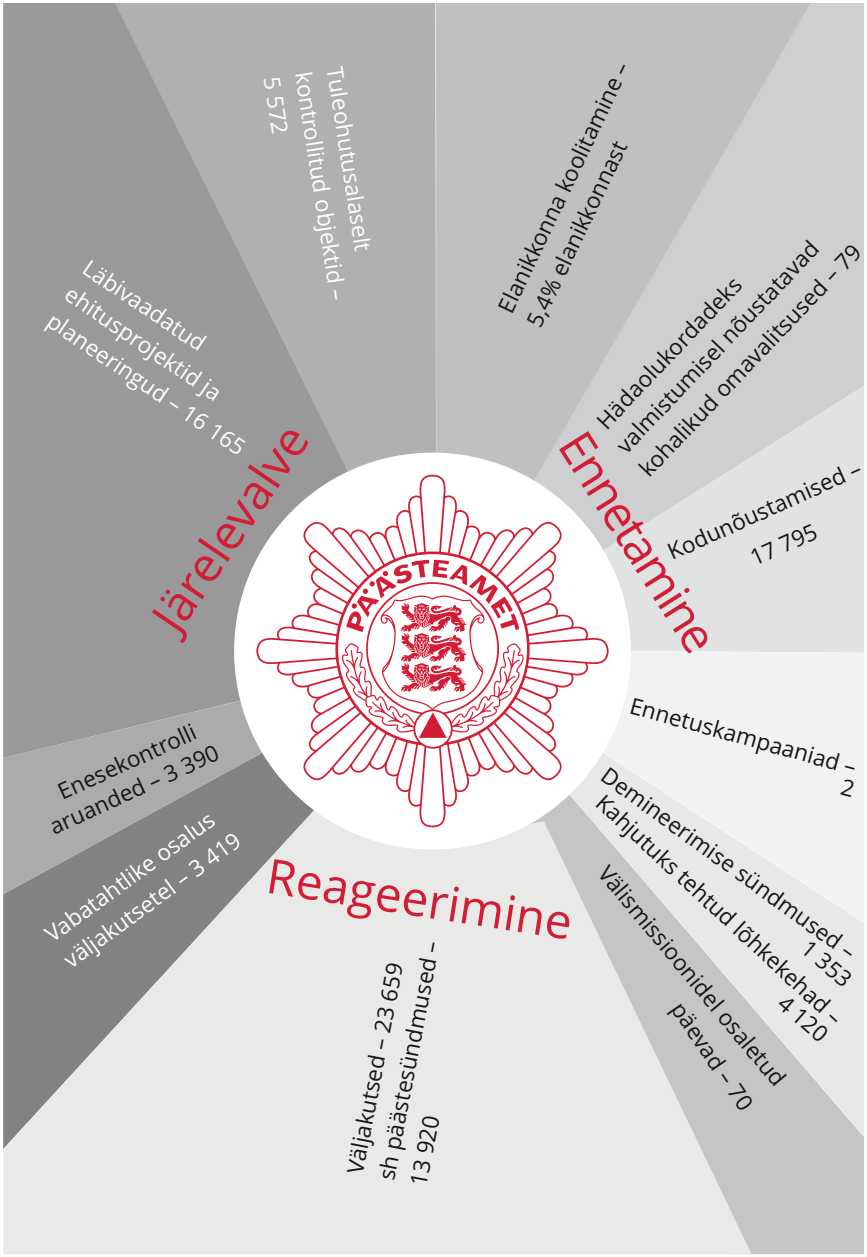
Järelevalve
Läbivaadatud ehitusprojektid ja planeeringud – 16 165
Tuleohutusalaselt kontrollitud objektid – 5 572
Ennetamine
Elanikkonna koolitamine – 5,4% elanikkonnast
Hädaolukordadeks valmistumisel nõustatavad kohalikud omavalitsused – 79
Kodunõustamised – 17 795
Ennetuskampaaniad – 2
Demineerimise sündmused – 1 353
Kahjutuks tehtud lõhkekehad – 4 120
Reageerimine
Väljakutsed – 23 659
sh päästesündmused – 13 920
Välismissioonidel osaletud päevad – 70
Vabatahtlike osalus väljakutsetel – 3 419
Enesekontrolli aruanded – 3 390
PÄÄSTEAMET

Reageerimine

2017. aastal said päästjad 23 659 väljakutset, millest 13 920 ehk 59% moodustasid päästesündmused. Võrreldes 2016. aastaga on päästesündmuste ja väljakutsete arv vähenenud. Aastaga vähenesid enim loodusjõududest põhjustatud sündmused (411), tulekahjud (370) ning abitus seisundis olevate inimeste abistamise väljakutsed (350). Väljakutsetest suurenes enim abitus seisundis looma/linnu väljakutsete hulk (+119).

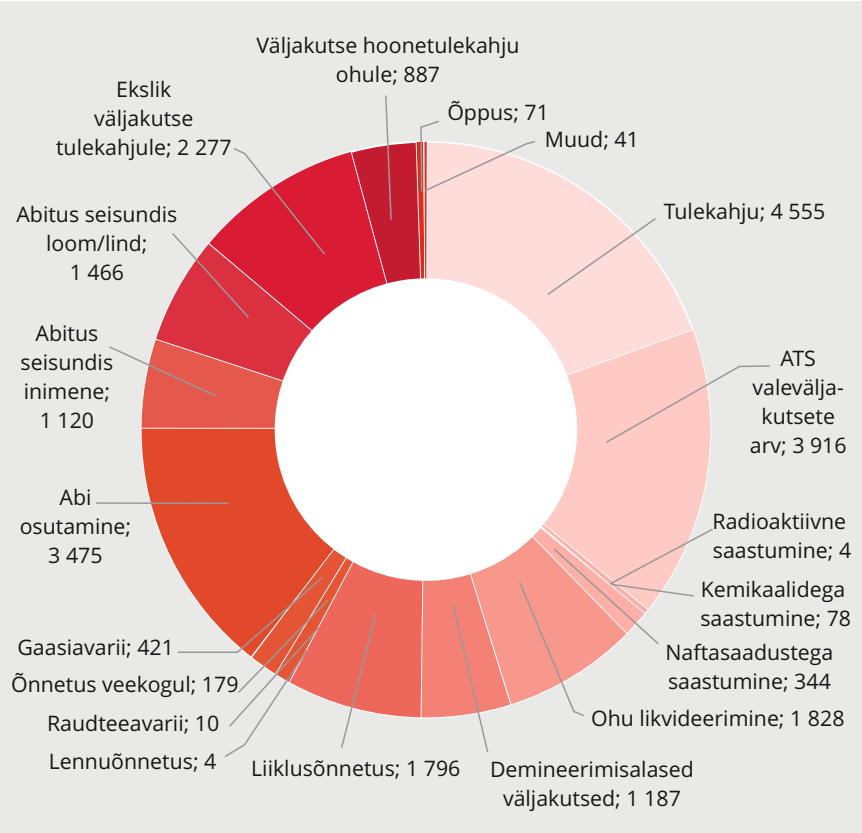

Tulekahjusündmused

2017. aastal reageerisid päästjad 4555 tulekahjule. Tulekahjude arv vähenes 370 (8%) võrra võrreldes 2016. aastaga. Kõige enam oli eluhoone tulekahjusid – 661, ent siiski 126 (16%) võrra vähem kui 2016. aastal. Arvuliselt kõige suurem vähenemine toimus hoonetulekahjudes (290 võrra ehk 21%). Sarnaselt eelneva aastaga toimus keskmiselt iga viies hoonetulekahju kasutuseta hoones (22%). Tõusis aga maastikutulekahjude arv (+164) – 1128-lt (2016) 1291-ni (2017). Võrreldes varasema aastaga vähenes tulekahjude üldarv ligemale 500 sündmuse võrra. Enim tulekahjusid oli 2017. aastal maikuus – 72 põlengut.

Tulekahjusid kokku 4 555

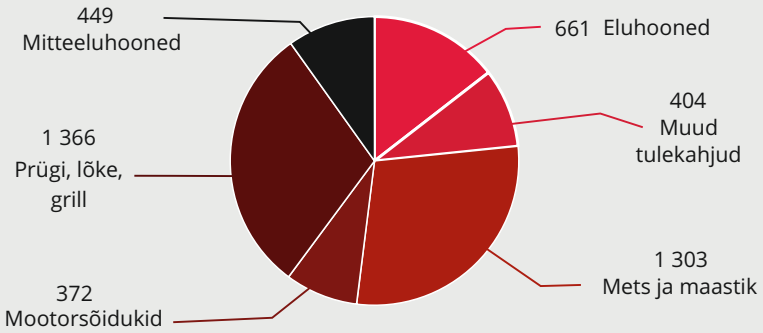

Tulekahjud ja eluhoonetulekahjud

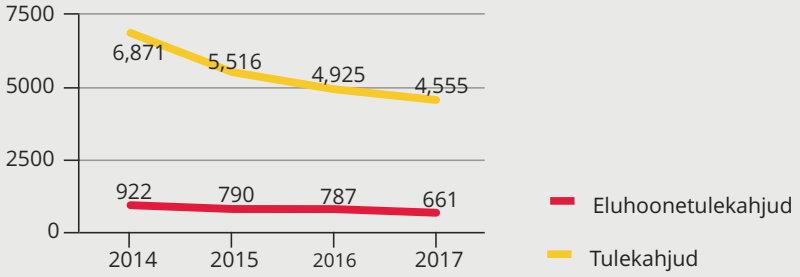

Hoonetulekahjude tekkepõhjused

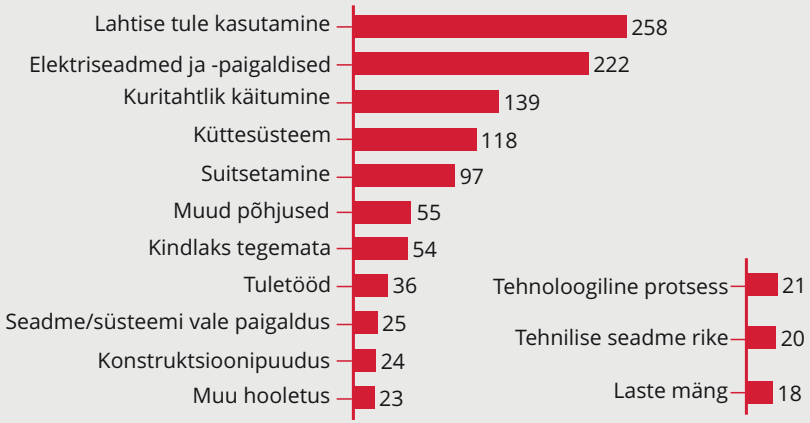

Hoonetulekahjude varakahjud

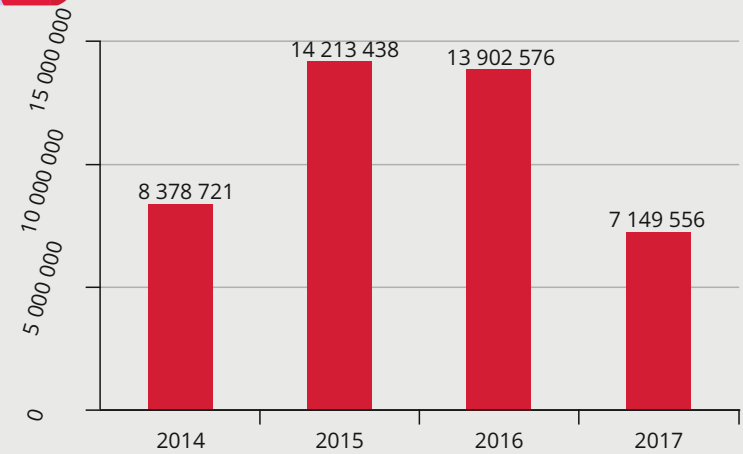

Tulekahjudes vigastatud, päästetud ja hukkunud

Tulest päästeti 2017. aastal 76 inimest, seda on varasema aastaga võrreldes kahe inimese võrra enam. Kõige enam inimesi – 14 – päästeti maikuus. Vigastada sai tulekahjudes 2017. aastal 102 inimest, mis on samas suurusjärgus kui 2016. aastal. Tules vigastada saanud inimeste arv oli kõige suurem mais – 16 inimest.

2017. aastal hukkus Eestis 37 tulekahjus 38 inimest, see on 100 000 elaniku kohta 2,89 inimest. Võrreldes 2016. aastaga hukkus 1 inimene vähem, kuid hukkunuga sündmusi oli 3 võrra rohkem. 2017. aastal hukkusid kõik inimesed hoonetulekahjudes: 36 inimest ehk 92% hukkunute koguarvust hukkusid eluhoonepõlengutes. Kalendrikuude lõikes hukkus kõige enam inimesi ehk ligi neljandik aasta koguarvust detsembrikuus.

2017. aastal oli tulekahjus hukkunu keskmiselt 67-aastane ehk oluliselt vanem, kui kolmel eelneval aastal, mil see näitaja oli vahemikus 50–60 eluaastat. 2017. aastal ei hukkunud tulekahjudes ühtegi last. Tulekahjudes hukkus 27 meest ja 11 naist. Kui lähtuda Päästeameti visioonist, siis Põhjamaade tasemeni jõudmiseks peab hukkunute arv igal aastal vähenema vähemalt 11% võrra, kuid 2017. aastal jäi see number saavutamata.

2017. aastal hukkus tulekahjudes 38 inimest

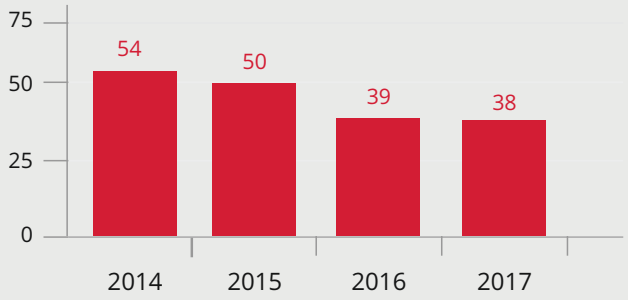

Tulekahjus hukkunute profiil ja põhjused

Mehi hukkus 27.

Hukkunud meeste keskmine aritmeetiline vanus oli 62-eluaastat.

Naisi hukkus 11.

Hukkunud naiste keskmine aritmeetiline vanus oli 80-eluaastat.

53% tulekahjus hukkunutest olid alkoholijoobes

HUKKUMISPÕHJUSED

Hooletu suitsetamine – 17

Lahtise tule hooletu kasutamine – 6

Elektriseadmete hooletu kasutamine – 5

58% hukkusid hoones, kus ei olnud paigaldatud nõuetekohaselt suitsuandurit

73% (28) hukkunutest olid vanadus- või invaliidsuspensionärid

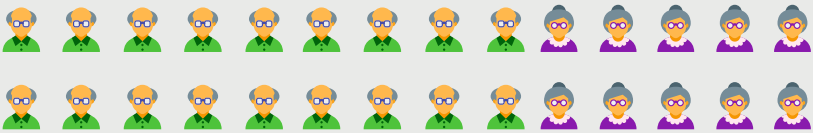

Pensionäridest elasid üksi 18 ehk 64% hukkunud pensionäride koguarvust

Igal kolmandal pensionäril oli mingisugune puue, mistõttu vajasid nad toimetulekuks kõrvalist abi

Vigastatud	Päästetud
Tulekahjudes sai vigastada102 inimest	Tulekahjudest päästeti 76 inimest

Veeõnnetused

2017. aastal päästeti veeõnnetustest 48 inimest (2016. aastal 52), sh jäält 19 (2016. aastal 27). Kokku registreeriti õnnetusi sise-ja piiriveekogudel 179, 2016. aastal 210. Kõige rohkem õnnetusi toimus märtsis (33) ja jaanuaris (32).

2017. aastal hukkus veeõnnetustes 44 inimest, nendest 30 (68%) siseveekogudes, 11 meres või piiriveekogus ning 3 inimest muudes veekogudes (vannid, mahutid). Veeõnnetustes hukkunute arv vähenes eelkõige siseveekogude arvelt, kus hukkus 5 inimest vähem võrreldes 2016. aastaga. Veekogude lõikes jättis kõige rohkem inimesi oma elu järvedesse ja paisjärvedesse (12 ehk 27%) ning merre (7 ehk 16%), kuid upputi ka koduvanni, välibasseini, kaevu, kraavi. Kõige enam ehk 17 inimest (39%) hukkus vees suvekuudel (juunist augustini k.a). Maakondade lõikes hukkus kõige enam inimesi Ida-Virumaal (10 ehk 23%) ja Harjumaal (8 ehk 18%).

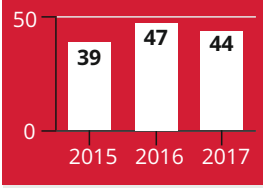

2017. aastal oli 44 uppunut, mis teeb 100 000 elaniku kohta keskmiselt 3,19 inimest (Soome Vabariigis 1,5)

Veeõnnetustes hukkunud 2017. aastal

57% uppumistest leidis aset kukkumiste tõttu

Eakad moodustasid iga kolmanda uppumise

Uppus 4 last, kellest 3 olid alla 6-aastased

80% eakatest uppusid kukkumise tõttu

75% lastest uppusid kodukeskkonnas kukkumise tõttu

55% täiskasvanutest olid alkoholijoobes

UPPUSID VETTE KUKKUDES

Keskmiselt uppus 63-aastane mees

56% kalamehi uppus veesõidukil kalastades

Uppunud kalamehed ei kandnud päästevesti

UPPUNUD KALAMEHED

Joobes uppunute osatähtsus on kasvav

2015

2016

2017

Joobes suplejate uppumiste arv on vähenemisel

Veeõnnetustes hukkunud maakondade lõikes

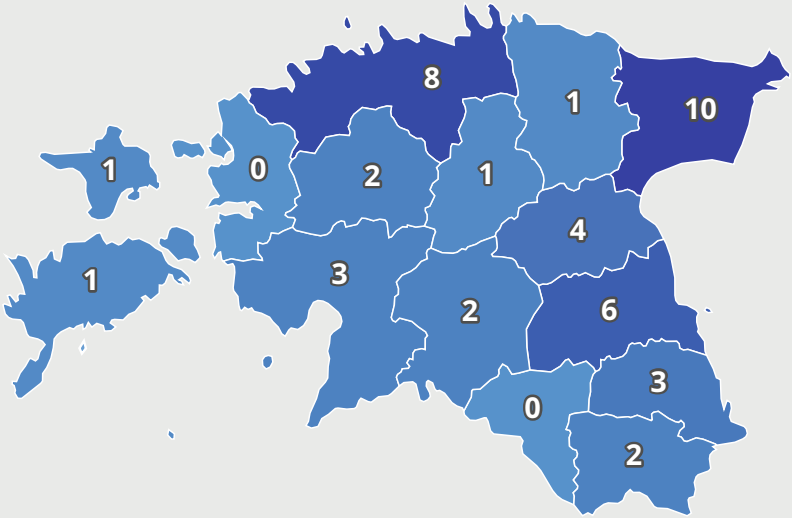

Demineerimistöö põhinäitajad

2017. aastal said demineerijad 833 väljakutset lõhkekeha leidudele, mille käigus tehti kahjutuks 4120 lõhkekeha ehk keskmiselt 5 lõhkekeha sündmuse kohta. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga jäid nii lahingumoona/ lõhkematerjali väljakutsete kui ka kahjutuks tehtud lõhkekehade arv samale tasemele. Kokku reageerisid demineerijad 12 kuuga 1353 väljakutsele (seal hulgas pommikahtlused, pommikontrollid jne), mis on võrreldes eelnenud aasta sama perioodiga 12% võrra vähem.

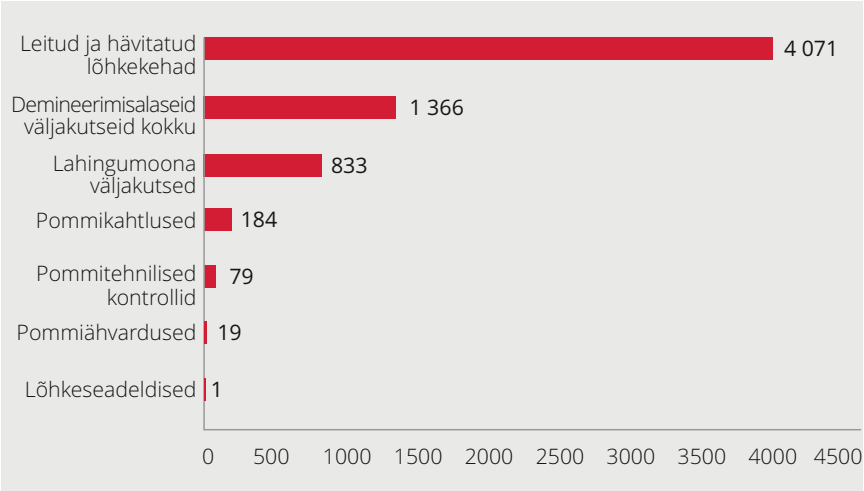

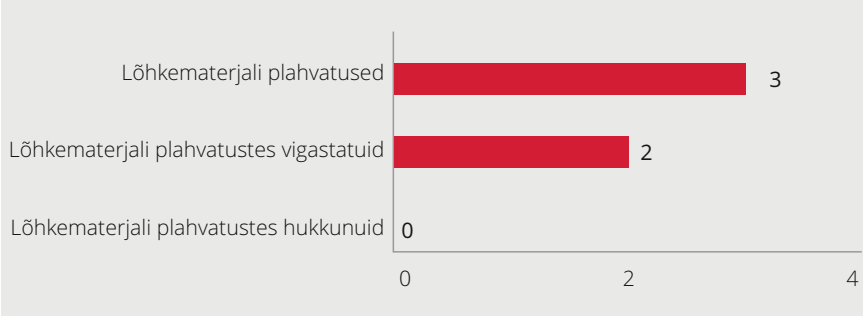

PÄÄSTEAMET 25

25. mail 2017 täitus 25 aastat sellest hetkest, kui Valitsuse määrusega „Eesti Vabariigi Riikliku Tuletõrjeameti likvideerimise ja tema funktsioonide üleandmise kohta Eesti Vabariigi Riiklikule Päästeametile" anti Päästeametile sünnitunnistus.

25 aastat on enam kui üks inimpõlv ja selle aja jooksul on Päästeamet toiminud erineval moel – nõuandva, seadust loova, ühendava ja juhtiva ametina. Algusaastatel tegi Päästeamet väga head valikud kolmes olulises valdkonnas – tehnika, haridus ja suund ennetusele. Need kolm algusaastate kõige tähtsamat otsust on Päästeameti vorminud selliseks, kes ta täna organisatsioonina on.

25 aastat on olnud Päästeameti kasvamise ja arenemise aeg – sõjaväelisest reageerivast ametist ennetavaks, ühiskonnale turvalisust pakkuvaks strateegiliselt arenevaks organisatsiooniks. Esimesed valikud on olnud baas, millelt on saavutatud tänane tase.

Päästeametis on töötanud ja töötavad ka täna missioonitundega inimesed, kelle jaoks läheb päriselt korda Eesti inimese turvalisus ja kellel on soov muuta Eesti inimeste elu paremaks.

Päästeameti 25. aastapäevaks valmis juubeliraamat „Päästeamet 25 – meie lugu". Raamat võtab kokku viimase veerandsajandi Päästeametiga seotud inimeste lood ja nende mälestused. Fookuses on päästeharidus, õigusruumi loomine, päästetehnika areng, läbi aegade suuremad päästesündmused ja palju muud.

Päästeameti veerandsaja jäädvustamiseks kujundas Tuletõrjemuuseum näituse, mis võtab kokku olulised etapid Päästeameti arengus – etapid, mis on läbi 25 aasta kasvatanud Päästeameti võimekust selliseks, nagu see täna on. Näitus on mõeldud kõigile, kes tunnevad huvi Päästeameti vastu, ning see koondab endas kronoloogilises järjestuses olulisemat informatsiooni Päästeameti 25-aastase tegevuse kohta.

Stendidel on kujutatud märgilised sündmused ja suuremad päästeoperatsioonid ning spetsiaalselt näituse jaoks on välja otsitud haruldane pildimaterjal ja tänaseks juba ajalooks saanud tuletõrjet sümboliseerivad esemed.

Näitust „Päästeamet 25" on eksponeeritud aasta jooksul Tallinnas Viktoria keskuses, Põhja päästekeskuse Erika kontoris, Viru Keskuse aatriumis, Haapsalus Rannarootsi keskuses, Pärlseljal pääste noortelaagris, Pärnus Port Arturi keskuses, Riigikogu näitustesaalis, Jõhvi kontserdimajas, Sisekaitseakadeemia aatriumis ja Tallinna Ülikooli aatriumis. Kuni 5. juunini on näitus Lääne-Virumaal Tamsalu kultuurimajas. Järgmiste sihtpunktidena ootavad näitust Narva ja Kuressaare.

MEIE INIMESED

Päästjaks olemine on kindlasti olnud perekondlik amet juba läbi nende enam kui 150 aasta, mil esimesed vabatahtlikud Eestis päästmistööd alustasid. Oleme väga eriline amet selle poolest, et meie hulgas on nii palju dünastiaid – päästjaid, kes on olnud oma lastele, abikaasadele või sugulastele eeskujuks ja innustajateks liituma Päästeametiga. Päästeametis töötab kokku 133 dünastiat ehk 12% kogu töötajaskonnast, nende hulgas on isegi nelja põlvkonna esindajad – vanavanaisast pojapojapojani.

Päästeameti töötajad teevad missiooniga tööd, aidates iga päev otseselt või kaudselt elusid päästa, hoolimata raskest ja keerulisest tööst. Päästeameti töötajad on ohutuskultuuri eestvedajad, keda märgatakse ka väljaspool organisatsiooni: meie töötajaid oodatakse alati koolidesse ja lasteaedadesse loenguid ja koolitusi pidama, meil käiakse töövarjudeks jms.

Need, kes Päästeametisse tööle on tulnud, tegutsevad oma ametis suure kirega – need inimesed on leidnud siit töörõõmu heade kolleegide, mõnusa õhkkonna, heade arenemisvõimaluste ja huvitava tööna.

Töökuulutustes võeti kasutusele uus lähenemine

Personali ja asjaajamise valdkonnas oli 2017. aastal üheks oluliseks suunaks töökuulutuste projekt, kuhu kaasati Päästeameti eri valdkondade töötajad. Kõigepealt valmisid uued ja atraktiivsed töökuulutused päästjate ja seejärel tavatööajaga teenistujate värbamiseks. Uute ja atraktiivsete töökuulutuste abil tahame jõuda õigete inimesteni, et neid kõnetada liituma Päästeameti ägeda meeskonnaga.

Pakume missiooniga tööd

TULE PÄÄSTJAKS

Häädemeeste komandosse

KUI SUL ON keskharidus, autojuhiload, valdad eesti keelt ja oled füüsiliselt heas vormis, siis võib päästja amet olla Sinu jaoks.

Päästja töö võimaldab Sul töötada graafiku alusel, 24-tunnisele vahetusele järgneb 3 vaba päeva – aeg pere ja muude tegevuste jaoks. Trenni saad teha vahetuse ajal ja puhkust pakume 35 päeva aastas. Kõlab ju hästi!

Lisaks kaasneb selle ametiga ühiskonna respekt, sõprade imetlus ja hea tunne inimeste elude ja vara päästmisest, koos ennetustegevusega.

Kui päästja adrenaliinirohke töö tekitab Sinus huvi, pane kohe oma sooviavaldus teele **cv@rescue.ee** ``märksõnaga Häädemeeste päästja`` ja uuri lähemalt meie kodulehel www.rescue.ee

Kogukonnapõhine värbamine

Väikestes kogukondades töötab uute inimeste värbamisel väga hästi kohaliku päästekomando tehtav sihtotsing – üksteist teatakse ja tuntakse kogukondades hästi ning koostöös leitakse ametikohale sobivate väärtuste, oskuste ja isikuomadustega inimesed.

Viimastel aastatel on asunud päästjana tööle ka naisi. 2017. aasta lõpu seisuga on päästjate koosseisus 3 naist. Oleme veendunud, et aastate jooksul see arv mitmekordistub.

Panustame oma töötajate arengusse

Päästeametis on väga oluline teenistujate areng ning haritud järelkasv, et jõuda oma strateegiliste eesmärkideni. Päästeameti strateegia alamstrateegiana sõnastas personalistrateegia vajaduse suurendada organisatsioonilist võimekust ning luua organisatsiooni erinevatel tasanditel terviklik ja süsteemne personalijuhtimine. Selleks on loodud selged, süsteemsed ja läbipaistvad arenguteed koos koolitussüsteemiga.

Päästeameti arengule aitab kaasa motiveeritud juhtide grupp. Juba teist hooaega veame „Tuleviku liidrite" arenguprogrammi, kuhu on õigus kandideerida kõigil teenistujail. Programmi eesmärk on süsteemselt arendada juhieeldustega teenistujate kompetentsust ja valmistada ette Päästeameti potentsiaalseid uusi liidreid, et kindlustada järjepidevus organisatsiooni juhtimisel. „Tuleviku liidrite" arenguprogrammi teine lend alustas 2017. aasta oktoobris ning programmi koolitajate meeskonna moodustasid parimate juhtimisteadmiste ja ettevõtluskogemustega eksperdid. Lisaks koolitustele pakkus programm arenemisvõimalust juhtide jälgimise kaudu. Programmi kokkuvõtva iseseisva tööga said osalejad arendada oma juhtimis- ja eestvedamispotentsiaali. Kokku osales „Tuleviku liidrite" programmis 12 inimest.

Ühised traditsioonid

Päästeameti organisatsioonikultuur on kokkuhoidev ning seda luuakse paljuski ühisüritustega.

Traditsioonideks on saanud kevadeti toimuv Päästeameti Rogain, kus pannakse meeskondlikult proovile seiklus- ja orienteerumisoskused; organisatsiooni talve- ja suvepäevad; kõrghoonekuninga väljaselgitamine septembris ning sügisene rattamatk Lõuna-Eesti kuppelmaastikul.

Eriti atraktiivsed on nii osalejate kui ka pealtvaatajate jaoks kutsemeisterlikkuse võistlused Eliitkomando ja Pritsumees.

Vabatahtlikud päästjad

2017. aasta lõpu seisuga oli tunnistusega vabatahtlikke päästjaid kokku 2119, suurenemine võrreldes eelmise aastaga 8%.

2017. aastal asus abikaugetes piirkondades ligikaudu 120 vabatahtlikku päästekomandot ning neis oli ligikaudu 2100 vabatahtlikku päästjat.

2017. aastal olid vabatahtlikud päästjad kaasatud igale viiendale päästesündmusele (2720 päästesündmusele).

Vabatahtlikud lahendasid iseseisvalt 559 väljakutset ehk 16% (2016. aastal samuti 16%) kõigist väljakutsetest, kus nad osalesid, mis moodustab 2% kõigist toimunud väljakutsetest. Peaaegu pooled (48%) iseseisvalt lahendatud sündmustest olid ohu likvideerimised (nt autodelt süttimisohu eemaldamised, puude eemaldamine sõiduteelt jne).

Vabatahtlikud päästjad olid esmareageerijad 1079 (2016. aastal 1167) väljakutsel. Kokku jõudsid vabatahtlikud päästjad esimesena sündmuskohale igale neljandale reageeritud väljakutsele.

Päästekeskuste juures ennetustööga tegelevate vabatahtlike arv tõusis 145-lt (2016. aastal) 281-ni (2017. aastal), mis tähendab 94%-list suurenemist.

2017. aastal tegeles 504 vabatahtlikku päästjat ennetustööga. Ennetustegevuste põhimahu moodustasid:

- info- ja ohutuspäevad;
- liuväljade rajamine;
- komandode lahtiste uste päevad;
- kodunõustamiste läbiviimine;
- vee- ja tuleohutusalased koolitused.

2017. aastal tegid vabatahtlikud päästjad 2060 kodunõustamist, mis moodustas 12% kõigist Päästeameti nõustatud kodudest.

KOOSTÖÖ

Koostöö tähendab koos töötades jõuda ühiste eesmärkideni ning partnerlus ja partneri usaldusväärsus on koostöö nurgakivi. Kiiresti muutuvas keskkonnas tekib iga päev küsimusi, millele täna vastuseid veel ei ole. Muutuvad riskid ja meid mõjutav keskkond, tekivad uued tehnoloogilised võimalused jpm. Päästeameti kõige olulisemad partnerid on kohalikud omavalitsused, riigiametid ning teadusasutused. Ohutusjärelevalves on oluline koostöö eraettevõtjatega, et luua üheskoos turvalist elukeskkonda kõikidele Eesti inimestele. Arendusosakonna hallatav uurimisteemade nimekiri kasvab pidevalt ning koostöö erinevate teadusasutustega samuti.

Koostöö teadusasutustega

Koos Tallinna Ülikooli magistrantidega otsiti võimalusi päästetööga ärahoitud keskkonnakahjude hindamiseks. Tallinna Ülikooli õppeaine ELU (erialasid lõimiv uuendus) uurimisgrupp töötas välja lahendused, mis aitaksid päästetööga ärahoitud keskkonnakahjusid hinnata ja võimalusel vähendada. Päästeameti jaoks pakuvad uuringu tulemused eelkõige olulist teavet metsatulekahjude mõjude teadvustamisel. Kui metsa omanikud, kasutajad ja päästjad, kes metsades põlenguid kustutavad, mõistavad ühtmoodi keskkonda, võib suur hulk kahju jääda sündimata. Projekt annab võimaluse jätkata tööd ökosüsteemide info kasutamiseks päästetööl, mis omakorda võimaldab Päästeametil teha päästetöödel keskkonda vähem kahjustavaid taktikalisi valikuid ning aidata kaasa kahjude ennetamisele.

Tartu Ülikooli kompetentse ning ettevõtete ja ülikooli koostöövõimalusi tutvustaval demopäeval sai alguse koostöö Tartu Ülikooli infotehnoloogia mõju-uuringute keskusega CITIS. Ühiselt kirjeldati vajadused hoonetulekahjude riskide prognoosimise rakenduse koostamiseks ning alustati eeltegevusi masinõppe mudelite loomiseks, mis suudaksid ennustada hoonete tulekahjude esinemist olemasolevate andmestike abil.

Päästeamet osales aktiivselt Tallinna Tehnikaülikooli ja UVP OÜ eeluuringu koostamisel, mis keskendus võimalustele kaasata õnnetuskohale lähimaid vastava väljaõppega vabatahtlikke nutirakenduse abil. Uuringu lähtekoht oli peamiselt küll meditsiinilise esmaabi vajadus, kuid järeltegevusena on kavas jätkata asukohapõhise vabatahtlike kaasamise platvormi arendamist eelkõige Päästeameti tegevuste toetamiseks.

Tihedat koostööd tehti Soome päästekooliga päästevaldkonna mõõdikute süsteemi arendamisel ning kliendikogemuse juhtimise ja ennetustöö korraldamise teemadel. 2018. aastaks on peamiste koostööpunktidena määratletud koduohutus, riskide hindamine, väliskeskkonna analüüs ning droonide kasutamine.

Sisekaitseakadeemiaga koostöös koostati metoodika tulekahjudes päästetööga ärahoitud varaliste kahjude hindamiseks. Metoodikat hakatakse rakendama läbi päästeinfosüsteemi ning see võimaldab hinnata päästetöö valdkonna ühiskondlikku mõju ja tegevuste tulemuslikkust.

Partnerlus ehitusvaldkonnas

2017. aastal hakkasid kehtima mitmed uued ehituslikud tuleohutusnõuded.

Uuenduste ellurakendamisel ja neist teavitamisel on Päästeametile heaks partneriks olnud Eesti Tuleohutusekspertide Liit, kes on aidanud kokku panna erinevaid juhendmaterjale ja arendanud tuleohutuse analüüsimise võimalusi.

Tuleohutuse valdkonnas jätkus tihe koostöö kutseid andvate asutustega: Sisekaitseakadeemia, MTÜ Eesti Pottsepad, Eesti Tuletõrjeliit ja Eesti Turvaettevõtete Liit.

Väga suured ootused on Päästeametil koostööle Eesti Kindlustusseltside Liiduga. 2017. aastal toimunud kohtumised päädisid 2018. aasta alguses koostöömemorandumi allakirjutamisega. Koostöö eesmärk on tihendada info vahetamist ja kiirendada töökorraldust näiteks menetlusprotsesside puhul.

UUED VALDKONNAD

Koduohutus

Väga selgelt oleme oma tegevuse suunanud just ennetamisele ja õnnetusteks ettevalmistumisele, sest õnnetustele reageerimine või hädaolukorras tegutsemine on juba ka täna meie päästetöö- ja demineerimise teenustega hästi tagatud. Arendatud on elanikkonna hädaolukorraks valmisoleku teenust, milleks on läbi viidud elanikkonna hädaolukorraks valmisoleku alase teadlikkuse indeksuuring ning välja töötatud „Elanikkonna hädaolukorraks valmisoleku tõstmise tegevuskava 2018–2022". Uuringu tulemusel selgus, et elanike teadlikkus võimalikest hädaolukordadest ja valmisolek iseseisvaks toimetulekuks on võrdlemisi madal. Sellest tulenevalt täiendab Päästeamet läbiviidavate kodunõustamiste programmi elanike hädaolukorraks valmisoleku nõustamisega.

Päästeamet organisatsioonina panustab järjepidevalt enda toimepidevuse tõstmisesse, et ka hädaolukorras suudaksime võimalikult operatiivselt ja järjepidevalt abi osutada.

Aina suurem osa päästjate väljakutsetest, mis ei ole ei tule- ega veeõnnetused, kuuluvad viimastel aastatel klassifikatsiooni alla „muud õnnetused" ja toimuvad kodukeskkonnas. Päästjatel oli 2017. aastal kokku 25 907 väljakutset, millest 24% ehk 4374 väljakutset olid kellegi koju või kodu juurde, kus abi vajasid kukkumise, terviserikke, varingu, gaasi- või kommunaalavarii tõttu hätta jäänud inimesed. Erinevatest riiklikest ametitest saada oleva juhtumite statistika põhjal võib näitena tuua, et kodus toimub kuni 50% ravi vajavate vigastustega kukkumistest ning 20% vigastustest tingitud väliste põhjustega surmajuhtumistest on seotud kukkumistega. Nii 2016. kui ka 2017. aastal oli Päästeametil kukkumistega seotud väljakutseid rohkem kui eluhoonete tulekahjudele väljasõite. 2017. aastal toimus 661 eluhoone põlengut, samas oli kukkumistega seotud väljakutseid kokku 869 (2016. aastal vastavalt 787 ja 894).

Analüüsides koduste vigastuste ja kukkumiste statistikat, on Päästeameti ennetustöö osakond koos arendustöö osakonnaga otsimas võimalusi, kuidas ennetada taolisi sündmusi, mille lahendamiseks reageerivad praegu päästjad, ent mille ennetamise eest ei vastuta Eestis tegelikult mitte ükski ametkond.

Koduohutuse väljakutseliigid

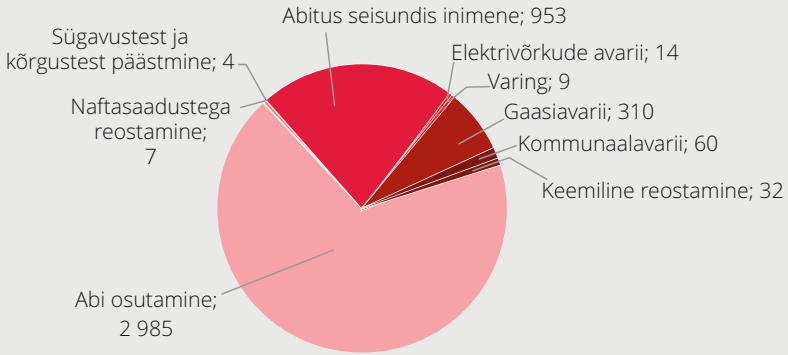

2017. aastal koostasid eelnimetatud osakonnad koduohutuse mõttepaberi, mille eesmärk on selgitada koduohutuse probleeme terviklikult ja esitleda teistele ametitele Päästeameti ennetustöö võimalusi taoliste olukordade lahendamiseks. Mõttepaberit esitleti tervisedendajate aastakonverentsil,

Siseministeeriumis päästepoliitika asekantslerile ja Haigekassa juhtidele. Teemat on tutvustatud ka siseministrile ja peaministrile ning Riigikogu rahvastikukriisi probleemkomisjonile. Väga tihedat koostööd on koduohutuse teemal tehtud Sotsiaalministeeriumi rahvatervise osakonna ning Tervise Arengu Instituudi tervise edendamise osakonnaga.

Mõttepaberi alusel pandi 2017. aastal kokku lähteülesanne 2018. aastaks, milleks on „Koduohutuse tegevuskava 2019–2022" koostamine. Mõttepaberis tuuakse välja, mida Päästeamet saab ära teha, et Eesti kodudes vigastaks end ning sureks selle tagajärjel vähem inimesi. Nimetatud tegevuskava sisaldab Päästeameti plaani, kuidas saaks tegeleda koduohutusega ja milline ressurss selleks kulub (tegevused, eelarve, hetkeolukorra analüüs ja võimalused). Päästeameti tugevus on meie toimiv, eesmärgipärane, mõõdetav ennetustöö – see on mudel, mida võiks rakendada lisaks tule- ja veeohutusele laiemalt ka koduohutuse valdkonnas.

Igaüks peab olema valmis hädaolukorras hakkama saamiseks

Viimastel aastatel on Eesti ühiskonnas üha enam mõistetud, et sünergia ohutuma elukeskkonna loomisel saab tekkida vaid riigistruktuuride ning kohalike omavalitsuste abistamisvõimekuse ja inimeste endi hakkama saamise ehk kerksuse vahel. Oma tulevikuvisiooni sõnastamisel on Päästeamet lähtunud eeldusest, et ainult riigiasutuste abist ei piisa elanikkonna tänapäevase ohutuse tagamiseks. Nii saabki vaid igaühe kaasabil suuremat turvalisust tagada. Seda nii õnnetuste kui ka hädaolukordade puhul, kus igaühe osalus hõlmab ka inimese enda tegevusi.

2017. aastal jõustus uus hädaolukorra seadus (HOS), mille alusel koostatakse uued hädaolukordade riskianalüüsid, mille põhjal paika pandav hädaolukorra lahendamise plaan hõlmab suuresti riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja erasektori tegevusi hädaolukorra ennetuse, valmistumise ja lahendamise meetmetena. Hädaolukordadega paremaks toimetulekuks ja tagajärgede leevendamiseks peab aga selleks valmistuma ka iga Eestimaa elanik, keda olukord mõjutada võib.

Hädaolukorra seadusest tulenevalt on uue meetmena Päästeametil õigus teha haldusjärelevalvet kohalikes omavalitsustes, et tagada nende HOS-iga sätestatud kohustuste täitmine. Elaniku jaoks on oluline teada, et omavalitsused peavad hädaolukorras tagama kohalike teede sõidetavuse, vee- ja kanalisatsiooni ning kaugkütte toimimise. See kehtib küll vaid nende omavalitsuste kohta, kus elanikke on üle kümne tuhande. Päästeamet on siinkohal elaniku esindaja järelevaatajana, et omavalitsuse plaanid ja tegevused suudaksid tagada nimetatud teenuste vajaliku toimimise hädaolukorras. Selle tegevuse ettevalmistamine on alanud omavalitsuste nõustamisega.

Päästeametil valmis uue hädaolukorra seaduse alusel koostatud päästesündmuse hädaolukorra riskianalüüs, milles käsitletakse kolme stsenaariumi: üleujutus tiheasustusalal, doominoefektiga õnnetus suurõnnetuse ohuga ettevõttes ja kõrghoone masskannatanutega tulekahju.

Lähme appi välisriikidele

2017. aastast on Päästeamet Euroopa Liidu elanikkonnakaitse mehhanismi vabatahtliku võimekuse kogumis „voluntary pool" üles andnud kaks Eesti Päästemeeskonna moodulit – USAR (Urban Search and Rescue) ja BFC (Balt Flood Combat, mis on Balti riikide üleujutustele reageeriv, suure pumpamisvõimekusega ühine meeskond).

Euroopa Liit võttis 2013. aastal vastu uue Euroopa Liidu elanikkonnakaitse mehhanismi seadusandluse, mille üks suur uuendus oli vabatahtliku võimekusreservi loomine.

Eelnimetatud reservi moodustavad Euroopa Komisjoni käsutuses oleva elanikkonnakaitse mehhanismi ressursid, kokku 90 moodulit 20 erinevast Euroopa Liidu riigist, mis juba on liitunud või alles liitumas.

Moodulite võimekused on erinevad: pumbad üleujutuste tõkestamiseks, lennuvahendid metsatulekahjude kustutamiseks, varingu pääste, joogivee puhastamine, esmaabi. Lähiminevikust saab tuua näite, kui 2017. aastal palusid Lõuna-Euroopa riigid – Portugal, Prantsusmaa, Itaalia – Euroopa Komisjonilt abi metsatulekahjudega võitlemiseks ning vabatahtlikust võimekusreservist lähetati metsatulekahjude kustutamiseks lennuvahendid. Moodulite kaasamise vajadust hindab Euroopa Liidu hädaolukorra reageerimis- ja koordineerimiskeskus (ERCC).

Eesti Päästemeeskond (EDRT) osales humanitaarpartnerluse (IHP) missiooni raames Bangladeshis kahe inimesega, kokku 70 missioonipäeva.

ÜRO agentuuri missioonil käisid Põhja-Eesti regionaalhaigla doktor Indrek Soosaar ja Päästeameti päästetöö osakonna nõunik Taavi Ennemuist. Taavi Ennemuist töötas missioonil laagritehnikuna ehk paigaldas koos teise IHP liikmesriigi esindajaga moodulmaju. Indrek Soosaar oli laagrimeedik, kelle esmane ülesanne oli tagada IHP missioonist osavõtjate meditsiiniline tugi ning tegeleda ennetustegevustega.

AASTA SÜNDMUSED

2017. aasta läheb Päästeameti ajalukku kahe suure sündmusega.

Esimest korda oli Eesti Euroopa Liidu eesistuja, mis oli väljakutseks demineerijatele, ning välja sai vahetatud suur osa Päästeameti päästeautodest – Euroopa ühtekuuluvusfondi abil jõudis Eestisse 27,8 miljoni euro eest uut päästetehnikat, kokku 86 uut päästesõidukit – nende seas 46 uut põhiautot.

Päästevarustuse ja tehnika arendamisel ning põhiautode kasutusse võtmisel oli Päästeametile heaks koostööpartneriks TOTAL Eesti.

EL elanikkonnakaitse valdkonnas tegeleti 2017. aasta II poolaastal Eesti eesistumisel ühenduse jaoks oluliste ja eluliselt vajalike teemadega: elanikkonna riskiteadlikkuse ja valmisoleku mõõtmine ning tõstmine, EL elanikkonnakaitse mehhanismi hindamine ning muudatusarutelude alustamine.

Päästeamet korraldas Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise egiidi all 2017. aastal kaks kõrgetasemelist üritust: oktoobris Euroopa Liidu, Euroopa

Majanduspiirkonna ja kandidaatriikide elanikkonnakaitse asutuste peadirektorite kohtumise ning novembrikuus Euroopa Liidu elanikkonnakaitse mehhanismi rahvuslike koolituskoordinaatorite aastakohtumise. Lisaks viis Demineerimiskeskus augusti hakul tihedas koostöös Sisekaitseakadeemiaga läbi kõrgetasemelise Euroopa pommigruppide võrgustiku (EEODN) konverentsi ja õppuse.

Päästeameti töötajad olid kaasatud ka Siseministeeriumi elanikkonnakaitse valdkonna eesistumise meeskonda, osaledes EL Nõukogu elanikkonnakaitse töörühma PROCIV juhtimises.

Suursündmus – Euroopa Liidu eesistumine

Seoses Euroopa Liidu eesistumise raames toimunud EEODN konverentsi ja treeninguga oli Demineerimiskeskusel tihe koostöö ja hea partnerlus EUROPOLi ja Eesti poolelt CEPOLi esindaja Elmar Nurmelaga, k elle põhitöökoht on Sisekaitseakadeemias.

Pommitehnilist kontrolli tehti 2017. aastal seoses 79 sündmusega – selle töö tulemusena aidati kaasa Kaitsepolitseiameti (KAPO) ja Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) uurimistele, tagati kõrgete väliskülaliste ja Eestis toimunud suurürituste turvalisus. Pommitehniliste kontrollidega andis demineerimiskeskusele kõige rohkem tööd ELi eesistumine. Igapäevane tihe koostöö KAPO ja PPAga jätkub kindlasti ka 2018. aastal.

Ühisharjutused Rootsi MSB demineerijate ja k ogemusvahetus Kaitseväe demineerijatega on juba traditsiooniks muutunud. Ühiselt osaleti ka Lätis rahvusvahelisel õppusel Detonators 2017. Demineerimiskeskuse tuukrid jätkasid koostööd Mereväe tuukrigrupiga.

2017. aasta pani aluse mitmele erilisele koostööle, mis lähiaastatel kindlasti häid tulemusi toovad.

Uus päästetehnika

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid

Eesti tuleviku heaks

2017. aastal võttis Päästeamet vastu ajaloo kõige suurema investeeringu: ELi Ühtekuuluvusfondi kaudu jõudis eelmisel aastal Eestisse 27,8 miljoni euro eest uut päästetehnikat, kokku 86 uut päästesõidukit. Välja vahetati ligi 60 protsenti vananenud paak- ja konteinerautodest. Päästjate rõõmuks saabus 2017. aastal 46 uut põhi-, 26 paak- ja 8 konteinerautot ning 14 paakkonteinerit.

Päästeameti ülesanne on kaitsta inimeste vara, elu ja keskkonda ning sellepärast vajame parimat Eestisse sobivat tehnikat, mis töötab iga ilmaga. Uue tehnika kasutuselevõtt võimaldab teha päästetööd veelgi tõhusamalt ja kuluefektiivsemalt. Uus tehnika suurendab keskkonnaõnnetuste likvideerimise võimekust, kuna uued paakautod ja -konteinerid on ehitatud nii, et neile on võimalik kiiresti vett peale ja maha laadida, millega tagatakse päästesündmustel võimalikult suur veehulk.

Keeruliste keskkonnaõnnetuste, nagu näiteks suurte metsatulekahjude puhul, on oluline piisava veehulga olemasolu. Vananenud tehnikaga oli Päästeametil keeruline võidelda metsatulekahjudel tulega kiirelt ja efektiivselt. Seni kasutuses olnud paakautode keskmine eluiga ulatus üle 30 aasta ning need ei vastanud enam tänapäevastele nõuetele, sh ei suutnud tagada kiiret veevedu ega olnud töökindlad.

Kommunikatsioonistrateegia valmimine

Kommunikatsioonistrateegia on suurim ühisloome Päästeametis, kuhu oma panuse andis enam kui 400 Päästeameti töötajat, mis ühendab meie erinevate valdkondade teemad tervikuks, täpsustab partnerlussuhete arendamise põhisuunad ning hoiab ja suurendab Päästeameti n-ö sümboolset kapitali oma visiooni saavutamisel.

Kommunikatsioonistrateegia toetab meie visiooni – aastaks 2025 on igaühe kaasabil vähenenud õnnetuste arv ja kahju Eestis Põhjamaade tasemele – saavutamist ning sellega seotud tegevussuundi. Strateegia on kontsentraat sellest, mida Päästeamet tahab suhtluses elanikkonna, partnerite, ajakirjanike ja teiste sihtrühmadega öelda – nii sõnas, pildis kui ka oma tegevustes.

Kommunikatsioonistrateegia eesmärgid on seatud peamiste valdkondlike tegevussuundade kaupa:

1) elanikkonna ja organisatsioonide iseseisva hädaolukorraks valmisoleku ja ennetusvõime kasv;
2) Päästeameti usaldusväärsus ja juhtroll elanikkonnakaitsel, suheldes erinevate partneritega, sh vabatahtlike ja kohalike omavalitsustega;
3) Päästeameti usaldusväärsus ja jätkusuutlikkus tööandjana ja turvalisuse tagajana.

Kommunikatsioonistrateegia koostamisel lähtuti koosloome ja terviklikkuse põhimõttest – sõnumid toimivad nii eraldi kui ka kombineerituna. Koosloome nii sõnumite sõnastamisel kui ka tegevuskavade sisustamisel sõnumigruppides võimaldab palju enam kaasata ameti töötajaid mõtlema suhtlemise eesmärkide ning võimaluste peale – seda nii ametliku kui ka mitteametliku suhtluse puhul.

Strateegiliste sõnumite ja alasõnumite abil on võimalik muuta ka Päästeameti kommunikatsioonimudelit – operatiivne, organisatsiooni erinevaid valdkondi ning meediapäringuid teenindav planeerimatu kommunikatsioon – asendub juba lähitulevikus tervikliku ja proaktiivse ehk ennetava kommunikatsiooniga. Sõnumipõhine tegevuskavade mudel võimaldab kommunikatsioonitegevusi ette planeerida, sh varuda teadlikult edastatavate sisuliste väidete põhjendamiseks ning näitlikustamiseks asjakohast analüüsi, lugusid, visuaalset materjali jms, seega olla ettevaatav, ennetav ja suunav.

Oleme oma kommunikatsioonistrateegia elluviimise poolest eriline organisatsioon, sest teeme seda sõnumigruppide abil, mis on täiesti uudne lähenemisviis. Viime strateegiat ellu nii, nagu ka lõime – kogu organisatsiooniga, kuhu saavad panustada kõik teenistujad alates peadirektorist lõpetades iga üksiku päästja ja vabatahtlikuga, osaledes sõnumigruppide töös või kasutades iseseisvalt väljatöötatud sõnumeid ja alasõnumeid suheldes inimestega nii kodukülastustel, järelevalves, koolitades, kohtumistel partneritega ja miks ka mitte oma pere- ja tutvusringis.

UUED PROJEKTID

Tuleohutusnõuete kaasajastamine

2017. aasta märtsis jõustus uus ehituslike tuleohutusnõuete määrus. Nõuete uuendamise vajaduse tingis asjaolu, et need olid muutmata kujul kehtinud alates 2005. aastast.

Ehitusvaldkond on selle aja jooksul oluliselt edasi arenenud ning ka tuleohutusnõuded peavad uute tehnoloogiate, materjalide arengu ning hoonete funktsionaalsete muutustega kaasas käima.

Uus ohutusjärelevalve inspektori töövahend – kontrollkäik

2017. aastal võttis Päästeameti ohutusjärelevalve valdkond endale sihiks olla nähtavam ja käia tuleohutusnõuete täitmist kontrollimas rohkemates ehitistes. Selle eesmärgi saavutamiseks lõime nn „täieliku tuleohutuskontrolli" kõrvale kiire ja operatiivse kontrolli formaadi „kontrollkäik", mille puhul keskendume ainult kindlate tuleohutusnõuete täitmise kontrollimisele. Lõuna päästekeskuse näitel vähenesid 2017. aastal tööplaanis olevad nn „keldrist pööninguni" tuleohutuskontrollid 17% (1010 objekti) võrra ning vabanenud aega kasutati kontrollkäikudeks, mille tulemusel kontrolliti 29% võrra rohkem objekte (2236) kui 2016. aastal (1606). Uuenduse tulemusena on inspektorite poolt aasta jooksul kontrollitavate ehitiste arv kasvanud Eestis keskmiselt pea 15%.

Päästeameti ohutusjärelevalve kümneaastane tegevus ehituslike tuleohutusnõuete täitmise tagamiseks tegi võimalikuks kontrollkäigu kasutuselevõtmise, kuna olemasolevate ehitiste vastavus ehituslikele tuleohutusnõuetele on tunduvalt paranenud ja vajadus tihedaks kontrolliks puudub.

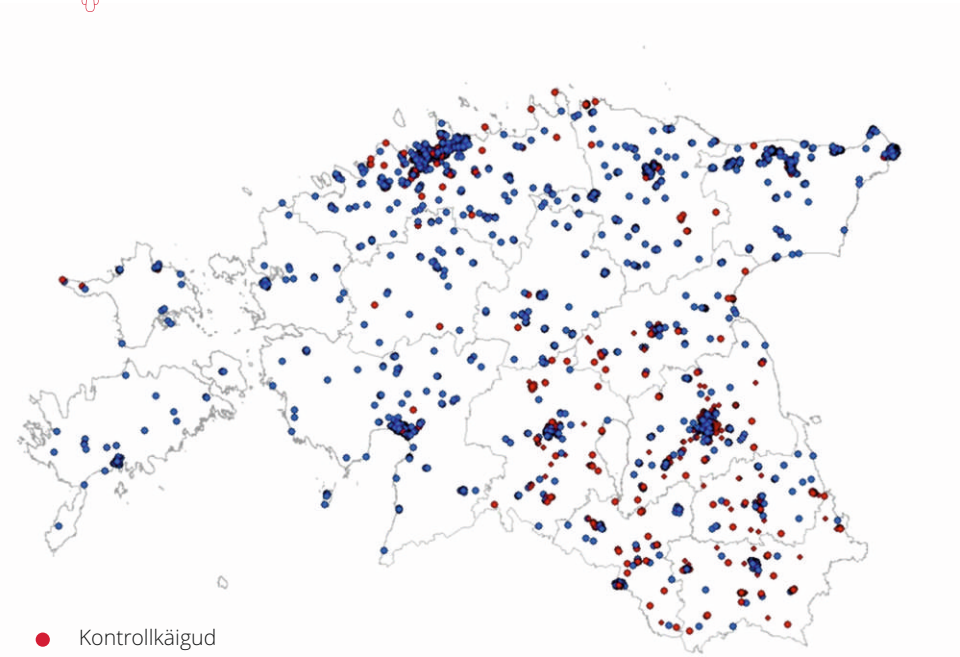
Kontrollkäigud
Täielikud kontrollid

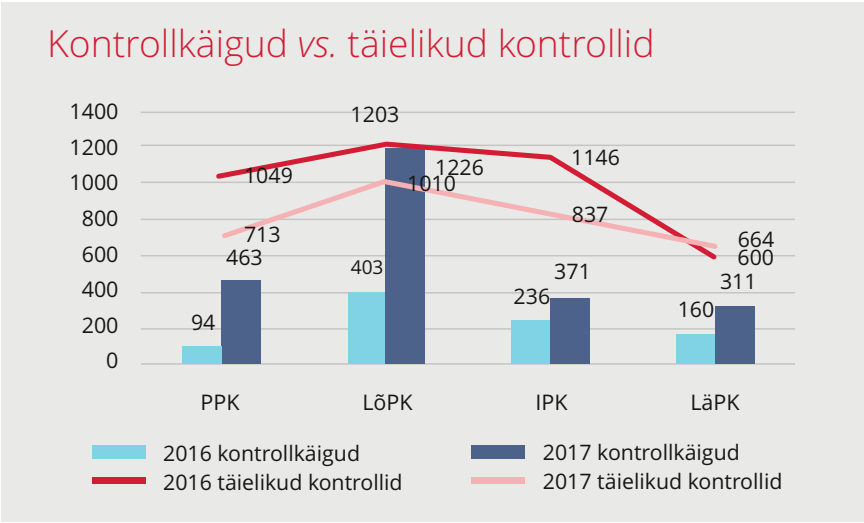
Kontrollkäigud *vs.* täielikud kontrollid
1400
1200
1000
800
600
400
200
0
1049
713
463
94
1203
1226
1010
403
1146
837
371
236
664
600
311
160
PPK
LõPK
IPK
LäPK
2016 kontrollkäigud
2016 täielikud kontrollid
2017 kontrollkäigud
2017 täielikud kontrollid

2017. aastal olid meie kontrollkäikude objektideks:

- meelelahutusasutused
- kaubandus- ja toitlustusasutused
- majutusettevõtted
- hooldusasutused
- laste- ja haridusasutused
- kortermajad, sotsiaalpinnad

Inspektori eelneva eelteavituseta külastus – kontrollkäik – annab meile reaalse pildi sellest, milline tuleohutusalane olukord on ehitises igapäevaselt. Võrreldes kontrolliga, mille puhul tehakse eelteavitust, avastame kontrollkäiguga oluliselt rohkem tuleohutusalaseid puudusi. Näiteks kontrollisid Ida päästekeskuse inspektorid 2017. aastal etteteatamisega 49 hoolekandeasutust ja nendest puudusi avastati 14%-l. Samas kontrollkäiguga läbi viidud kontrollid 22 asutuses andsid tuleohutusalaste puudustega ehitiste hulgaks 59% kontrollitud asutustest.

Probleemid, mida me sellistel kontrollidel avastame, on valdavalt korralduslikku laadi: tuleohutuspaigaldiste ja kustutite hooldustähtajad on ületatud, tulekahju korral tegutsemise õppused tegemata, evakuatsioonipääsud on lukus, evakuatsiooniteed tõkestatud, põlevmaterjal valesti ladustatud, tuletõkkeuksed jäetud avatud asendisse või nende sulgurid lahti võetud.

Riskikodude seminar

2017. aasta oli Päästeameti jaoks kohalike omavalitsuste ja koostööpartneritega aktiivne partnerlusaasta, et parandada ohutust Päästeameti mõistes riskikodudes. Kuna kodunõustamiste käigus leitud tuleohutuse seisukohast probleemsete kodude arv kasvas kiiresti, korraldati novembris Aruvälja Külakeskuses riskikodude seminar, kuhu kutsuti ühise laua taha ka partnerid: riigiametid, ministeeriumide esindajad, mittetulundusühingute ja kohalike omavalitsuste esindajad. Seminari töötubades otsiti võimalusi riskikodudes elavate inimeste aitamiseks, arutati läbi esile tulnud tüüpprobleemid ja otsiti neile lahendusi. Ühtlasi oli seminari üks eesmärk koguda kokku senised head kogemused, et neid ühises ringis jagada.

500 kodu tuleohutuks

2017. aasta lõpus kuulutas Päästeamet välja tuleohutusprojekti „500 kodu tuleohutuks“. Riik panustab projekti 1,5 miljonit eurot.

Eestis on täna vähemalt 5000 kodu, mida Päästeamet peab tuleohtlikuks. Ainult ennetuse ja nõustamisega ei ole võimalik kõiki kodusid korda teha. On paljulapselisi peresid, puuetega inimesi, üksi elavaid vanureid ja teisi, kelle jaoks käib ise enda turvalisuse eest hoolitsemine üle jõu. Sellisel juhul peavad nende elukeskkonna parandamisse panustama riik ja omavalitsus.

Iga kohalik omavalitsus saab oma elanike elamistingimusi parandada sellega, et panustab omalt poolt projekti sama suures ulatuses, kui riik on omavalitsusele eraldanud – nii saab loodetavasti tuleohutuks teha kaks korda rohkem kodusid.

Projekti otsesed kasusaajad on toimetulekuraskustes leibkonnad, lasterikkad pered, üksi elavad vanemad inimesed ja puuetega inimesed. Projektiga hõlmatakse kõik 79 omavalitsust. Igale omavalitsusele on tagatud miinimumsumma 3500 eurot vähemalt ühe kodu kordategemiseks.

Toetusmeetme jagamisel on arvesse võetud elanike arvu omavalitsuses, eluhoonete tuleohutusalaseid riske ja abivajadust ehk keskmist sissetulekute suurust.

Tuleohutusprojekt keskendub küttekollete korrastamisele, mis on Päästeameti andmetel üks neljast kõige olulisemast eluhoonete tulekahjude põhjusest. Lisaks tehakse elektrisüsteemide uuendamistöid, parandatakse korstnaid, aga luuakse ka erilahendusi puuetega inimestele. Projekti käigus korrastatavad kodud valib Päästeamet välja koostöös kohalike omavalitsustega.

Põgenemistuba

Päästeamet otsib pidevalt uusi lahendusi, kuidas ohutusteemadega paremini inimesteni jõuda ning üks uudne võimalus on interaktiivsed mängud.

Päästeamet sõlmis CCCP Põgenemistubadega koostöölepingu, mille eesmärk oli rajada Päästeameti ohutusteemaline põgenemistuba, mis annab osalejatele lisaks teoreetilisele teadmisele kaasa ka lihasmällu talletuvad tarvilikud käitumismallid. Ennetuse, valmisolekubüroo, ohutusjärelevalve, demineerijate ja päästjate ühise pingutusena alustati toa ettevalmistusi ja ehitamist, et see avada 2018. aasta märtsis.

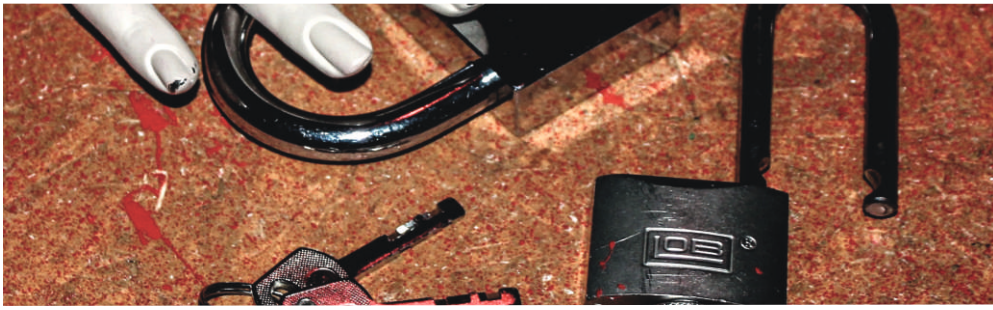

„Ohtude saar" ja „Aga mina"

2017. aastal valmis erinevate ametkondade ja haridusasutuste koostööna õpetajaraamat, mille eesmärk on anda õpetajatele võimalus tuua ohutusõpet erinevate ainete tundidesse ja tõsta õpilaste teadlikkust ohutusest. Noortele olid suunatud ka mitmed Päästeameti 2017. aasta projektid – sündis idee luua täispikk animatsioon „Ohtude saar", mis valmib 2019. aastal ja kus peategelased peavad hakkama saama erinevates hädaolukordades.

Sama teemat aitas avalikkusele tutvustada Teeme Ära 2017, kus talgupäeval räägiti kogukonna olulisusest hädaolukorras tegutsemisel ja sellest, mida peaks iga inimene teadma, oskama, varuma hädaolukordadeks, nagu näiteks elektri- ja sidekatkestused ja puuduvad võimalused abi kutsuda või abi saada.

Lisaks liitus Päästeamet suure ühiskampaaniaga „Aga mina", esimese nii mastaapse ettevõtmisega, kus tegeletakse väikelaste vigastuste ennetamisega. Päästeamet kutsus lapsevanemaid kampaaniaga üles oma kodu lapsele ohutuks muutma ja lastele erinevatest ohtudest rääkima.

Õpetajatele oma ohutusõppe raamat

Et innustada õpetajaid ohutusteemasid õppetöösse lõimima, näiteks loodusõpetuses saab hinnata veekogude ohutust ja matemaatikas arvutada jää kandevõimet, valmis 2017. aasta sügisel viis ohutusõppe teemalist e-raamatut – õpetajaraamat iga kooliastme õpetajatele, alates eelkoolist. Kõik raamatud sisaldavad õpetaja jaoks ohutusteemade käsitlemiseks vajalikku taustainfot, ülesandeid, tunni läbiviimise ideid, viiteid veebimaterjalidele ja palju muud.

Rahvusvaheliste noorteringide juhendajate koolitussüsteemi arendamine

2015. aastast alates osaleb Päästeamet rahvusvahelises projektis ERASMUS-DISBEG, mille eesmärk on laste ja noortega töötavate päästeala noorteringide juhendajate ühise koolitussüsteemi arendamine.

Projekti algatas Bulgaaria Siseministeeriumi Tuletõrje- ja Tsiviilkaitse Peadirektoraat ning lisaks Päästeametile on projektipartneriks Saksamaalt Jugendfeuerwehr Suhl.

Projekti eesmärk on arendada välja Bulgaaria, Eesti ja Saksamaa laste ja noortega töötavate päästeala noorteringide juhendajate ühine koolitussüsteem.

2017. aastal töötati kolme riigi treenerite kohtumisel välja ühine metoodiline materjal, mis on kohandatud laste huvidele ja vajadustele vastavaks.

Materjali hulgas on ka temaatiliste mängude raamat. Materjalid tõlgiti eesti keelde ja on leitavad ERASMUS-DISBEGI kodulehelt.

Projektis osalemine on Päästeametile olnud ainulaadne võimalus luua innovaatilist, kasutajasõbralikku ja tõhusat ühist koolitussüsteemi Euroopa Liidu liikmesriikides kasutamiseks.

TAGASISIDE

2017. aastal küsisime Päästeameti klientidelt tagasisidet rohkem kui kunagi varem – võrreldes 2016. aastaga saadeti välja kolm korda rohkem küsitlusi. Küsitluste tulemusel selgus, et väliskliendi soovitusindeks Päästeameti usaldusväärsusele oli 2017. aastal 78,19%, mis on väga kõrge tulemus.

Kõige rohkem on saanud klientidelt väliste teenuste kohta tagasisidet ennetusvaldkond, kelle tagasiside moodustas ligi 70% kogu välisest tagasisidest. Ennetusvaldkonnale järgnesid ohutusjärelevalve ja päästetöö valdkond.

Järgmiste aastate väljakutseks saab tagasiside kogumise suurem automatiseerimine, tagasiside kasutamise loogika ühtlustamine ning teenuste parendamine lähtuvalt laekunud ettepanekutest.

Kliendid on Päästeameti väliste teenustega väga rahul, mis näitab otseselt meie teenistujate head tööd ja teenuste vastamist kliendi ootustele.

Päästeametit usaldan ma väga-väga palju. Nad annavad häid nõuandeid ja kaitsevad inimeste elu ning on valmis ka enda elu andma, et inimesed saaksid põlevast majast välja.

Usaldan väljaõppinud inimesi, kogu süsteem toimib hästi, kui vaid inimressurssi jaguks piisavalt.
Tehnika, varustus ja väljaõpe on ju väga head.

Professionaalsed ja kompetentsed töötajad.
Meie asutust inspekteerinud töötajad on alati olnud väga meeldivad, abivalmis, väga põhjalikud ja kompetentsed inimesed.
Isikliku kogemuse põhjal võin ka öelda, et õnnetustele reageeritakse kiiresti ja abi on mitmekülgne ja põhjalik.

Aastaid külastame kohalikku Päästeametit ja nemad külastavad meid. Sellise koostöö tulemusel kinnistuvad lastel teadmised ohutuse ja ohu korral käitumise kohta.

Abi saabus kõrvalisse maakohta küllaltki kiiresti. Kuigi otsest ohtu enam polnud, asuti kohe tegutsema ja asja uurima.
Enne lahkumist anti veel abivajajaile asjakohaseid nõuandeid.

Arutasime järgmisel päeval lastega nähtut-kuuldut ja lapsed olid koolitusest vaimustuses.
Lapsed oskasid veel mitmeid päevi pärast koolitustki enda ümbruses aina häid näiteid tuleohutuse kohta tuua, sest olid ikka veel sellel lainel.
See näitab, et kuuldu kõnetas neid sügavalt.

Kuna Päästeamet areneb, annab endast meedias märku, on positiivse sõnumiga, arendab erinevaid uusi teenuseid ja lahendab probleeme, tegeleb ennetustööga.

Meeldib, et ollakse koostööpartnerid, mitte pigem kontrollijad.

PÄÄSTEAMET

www.paasteamet.ee

www.facebook.com/paasteamet